

Foundations of Halacha 7.1 – Balancing Halacha and Health

When is Halacha Overruled?

1. Vayikra 18:5

You shall keep my laws and My ordinances that a man will fulfill them and live by them, I am G-d.

2. Talmud Yoma 85a-b

R' Yishmael, R' Akiva and R' Elazar ben Azaryah were traveling, the following question was asked before them: From where do we derive that *Pikuach Nefesh* (a matter of life and death) pushes away (supersedes) the prohibitions of Shabbat?

...Said R' Yehuda in the name of Shmuel, "Had I been there, I would have said, 'My answer is better than theirs – it says "and live by them" – and not that one should die by the [commandments of the Torah].'"

1. ויקרא פרק יח פסוק ה

וְשָׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתֶם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם אֲנִי ה'

2. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד א- ב

וכבר היה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך, ... נשאלה שאלה זו בפניהם: מניין לפקוח נפש שדוחה את השבת?

אמר רב יהודה אמר שמואל: אי הואי התם הוה אמינא: דידי עדיפא מדידהו, +ויקרא יח+ וחי בהם - ולא שימות בהם.

The Exceptions

3. Devarim 6:5

You shall love Hashem your G-d with all your heart, with all your soul, and with all your entirety [money].

4. Devarim 22:25-26

If [it is] in the field [that] the man finds the betrothed maiden, and the man grabs hold of her and lies with her, only the man who lied with her shall die.
(26) To the maiden you shall not do anything; the maiden has not committed a sin deserving death, for as a man would come upon his fellow and murder him, so is this matter.

3. דברים פרק ו פסוק ה

וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ :

4. דברים פרק כב פסוק כה - כו

וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת הַנְּעֶרֶת הַמְּאֻרָּשֶׁת וְהִחְזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וַיִּמַּת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבָדּוֹ :
(כו) וְלַנְּעֶרֶת לֹא תַעֲשֶׂה דְבָר אֵין לַנְּעֶרֶת חֲטָא מִוֶּת כִּי בְּאִשׁ יָקוּם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וּרְצָחוֹ נָפֵשׁ בֶּן הַדְּבָר הַזֶּה :
(over)

5. Talmud Sanhedrin 74a

R' Yochanan said in the name of R' Shimon ben Yehotzadak: They took a count and concluded in the attic of the house of Nitzah in Lod: Concerning all sins in the Torah, if they tell one "Sin [in order that you will] not be killed", he should sin rather than be killed, except for the sins of idolatry, illicit relations and murder.

Is idolatry not [permitted under the coercion of death]?

Behold, it has been taught in a *Baraita*:

R' Yishmael said: If they tell a person, "Worship idols and you will not be killed." -from where do we derive that he should rather worship than be killed? One can derive this from the verse "*and live by them*" – not that one should die by the [commandments of the Torah]. One might think this applies even if the coercion takes place in public. However, we derive [that this is not so] from the verse, "you shall not desecrate My Holy Name, and I shall be sanctified." (*Vayikra* 22)

They (R'Yochanan et al) hold like R' Eliezer, as it has been taught in a *Baraita*:

R' Eliezer says, *You shall love Hashem your G-d with all your heart, with all your soul, and with all your entirety [money]....* There is a type of individual who values his self more than his money; therefore it says, "*with all your soul*". If you have an individual whose money is dearer to him than his self; therefore it says, "*with all your entirety [money]*".

Illicit relations and murder are prohibited as driven by Rabbi [Yehuda Hanasi], as it is taught in a *Baraita*:

Rabbi says: "*for as a man would come upon his fellow and murder him, so is this matter.*" What do we learn from the case of a murderer? ... [The Torah] compares the [act of having relations with a] betrothed maiden to [the act of being a] murderer: Just as [the sin of] murder – one must be killed rather than transgress it; so too [the sin of relations with a] betrothed maiden - one must be killed rather than transgress.

[The act of being a] murderer itself – how do we derive [that one should be killed rather than transgress] it? It is logical.

One individual came before Rabbah [with this question]...

[Rabbah] told him, "Let them kill you, but do not kill. Who can say that your blood is redder; perhaps the blood of that person is redder?"

6. Tosafot Avodah Zara 27b

She'eltot D'rav Acha'I (Va'era), rules like the Rabbis [who argue on] R' Yishmael, and it is also conclusive [that the Halacha is so] from the discussion in *Ketubot* 19...

If one wishes to be stringent on one's self even in regard to other commandments, he is permitted to do so...

5. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עד עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה אם אומרים לאדם עבור ואל תהרג - יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

ועבודה זרה לא? והא תניא,

אמר רבי ישמעאל: מנין שאם אמרו לו לאדם עבוד עבודה זרה ואל תהרג מנין שיעבוד ואל יהרג - תלמוד לומר +ויקרא כ"ב/י"ח/+ והי בהם - ולא שימות בהם. יכול אפילו בפרהסיא - תלמוד לומר +ויקרא כ"ב+ ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי.

רש"י לא תחללו - בפרהסיא איכא חלול השם וצריך לקדש את השם וזהו ונקדשתי שמוסר נפשו על אהבת יוצרו.

- אינהו דאמור כרבי אליעזר. דתניא,

רבי אליעזר אומר: +דברים ו'+ ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך, ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך, - אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו - לכך נאמר בכל נפשך, ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו - לכך נאמר בכל מאדך.

רש"י ואהבת את ה' אלהיך - משמע שלא תמירנו בעבודה זרה. לכך נאמר וכו' - כלומר תהא אהבתו חביבה לך יותר מכל החביב לך.

גילוי עריות ושפיכות דמים - כדברי. דתניא,

רבי אומר +דברים כ"ב+ כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה, וכי מה למדנו מרוצח? ... ומקיש נערה המאורסה לרוצח, מה רוצח - יהרג ואל יעבור, אף נערה המאורסה - תהרג ואל תעבור,

רוצח גופיה מנא לך? - סברא הוא. דההוא דאתא

לקמיה דרבה, ... - אמר ליה: לקטלוך ולא תיקטול.

מי יימר דדמא דידך סומק טפי דילמא דמא דהוא גברא סומק טפי.

6. תוספות מסכת עבודה זרה דף כז עמוד ב

ובשאלתות דרב אחאי (פרשת וארא) פוסק כרבנן דר' ישמעאל וכן מוכח סוגיא דתלמודא פ"ב דכתובות (דף יט.)...ואם רצה להחמיר על עצמו אפי' בשאר מצות רשאי ...